

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „QUO VADIS? Narzędzie oraz pakiet materiałów metodycznych do diagnozy predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień przedsiębiorczych uczniów/słuchaczy”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ WARSZTATÓW NR 3. DLA MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ

Temat: „Po trudach do gwiazd”

Cel: Przedstawienie roli barier i kryzysów w rozwoju zawodowym oraz sposobów przezwycięzania ich.

Czas przeznaczony na warsztat: 45 minut

Potrzebne materiały: flipchart/ tablica

I. Wprowadzenie (10 minut)

Wiele mówi się o sukcesach sławnych ludzi, często jednak nie wspomina się o tym, jak wiele pracy włożyli oni w tworzenie owego sukcesu. *Per aspera ad astra* – w wolnym tłumaczeniu oznacza: „Przez trudy do gwiazd”. Te stwierdzenie zawiera dwa znaczenia:

1. Można sięgać wysoko, jednak trzeba mieć na uwadze fakt, że realizacja marzeń kosztuje niekiedy wiele wysiłku.
2. Rozwijamy się poprzez różne trudne doświadczenia.

Pierwsze z tych znaczeń jest dla nas zwykle oczywiste, o czym świadczą chociażby liczne powiedzonka, jak: „Bez pracy nie ma kołaczy”, czy „Dla chcącego nic trudnego”. Drugie z przytoczonych znaczeń wskazuje jednak na coś więcej. Uzmysławia nam, że to, iż doświadczamy różnych trudności może nas wzbogacać, rozwijać. Mówi się wszakże, że człowiek rozwija się od kryzysu do kryzysu.

Znany w psychologii badacz i teoretyk Erik Erikson, twierdził, że człowiek rozwija się przez całe życie. Każdy z nas przechodzi przez osiem różnych stadiów kryzysowych

Projekt „QUO VADIS? Narzędzie oraz pakiet materiałów metodycznych do diagnozy predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień przedsiębiorczych uczniów/słuchaczy”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

począwszy od narodzin (Tabela 1). Na każdym z tych etapów pojawia się konflikt, jakaś dominująca w życiu trudność, którą należy pokonać, aby się rozwijać i przejść „do następnego etapu”.

Tabela 1. Kolejne etapy rozwoju psychospołecznego wg E.H. Eriksona (opacowane na podstawie: Brzezińska, A., 2004).¹

Etap i wiek	Rodzaj kryzysu	Cel rozwoju	Główna cnota	Główny proces	Źródła zagrożeń
Okres niemowlęcy (0-1 rok)	Bazowa ufność a brak bazowej ufności	Osiągnięcie zaufania do opiekuna	Nadzieja	Wzajemność i wymiana	Rodzice, jeśli niedostatecznie dbają o potrzeby dziecka
Wczesne dzieciństwo (2-3 lata)	Autonomia a wstyd i wątpliwości	Osiągnięcie samokontroli i poczucie własnej odrębności	Wola	Imitacja, naśladowanie i uczenie się	Program/ działania podejmowane w żłobku i przedszkolu
Wiek zabawy (4-5 lat)	Inicjatywa a poczucie winy	Zorientowanie na cel oraz inicjatywa w działaniu	Przedsiębiorczość	Identyfikacja – rozpoznawanie siebie „w oczach” innych	Mass media (telewizja, komputer)
Wiek szkolny (6-12 lat)	Produktywność a poczucie niższości	Osiągnięcie poczucia własnej kompetencji	Kompetencja	Edukacja	Szkoła/ wychowanie seksualne

¹ Brzezińska, A. (2007). *Spółeczna psychologia rozwoju*. Warszawa: Wydawnictwo Scholar.

Wczesna adolescencja (13-17 lat) późna adolescencja (18-22 lata)	Tożsamość grupowa a alienacja Tożsamość indywidualna a dyfuzja ról	Odnalezienie odpowiedzi na pytania: kim jestem? i kim mogę być? Wierność sobie	Wierność	Nacisk rówieśników	Alkoholizm, narkomania
Wczesna dorosłość (23-34 lata)	Intymność a izolacja	Osiągnięcie zdolności do miłości bez utraty własnej tożsamości	Miłość	Wzajemność między rówieśnikami	Rozwód
Średnia dorosłość (35-60 lat)	Generatyw - ność a stagnacja	Potrzeba opiekania się i troska o los młodszych generacji	Troska	Dopasowanie osoba – środowisko i twórczość	Starzejący się rodzice
Późna dorosłość (powyżej 61 lat)	Integralność vs desperacja i rozpacz	Osiągnięcie mądrości życiowej w wyniku pozytywnego bilansu życia	Mądrość	Introspekcja, zwrócenie ku wartościom (uwewnętrznym)	„Krucza” starość a opieka otoczenia

Na początku życia człowiek zdobywa poczucie zaufania do otoczenia, matki, ojca, osób najbliższych, od których jest zależny. Inaczej by nie przetrwał. Kolejno stawia pierwsze kroki, uczy się mówić i to już jest podstawą do tego, żeby móc kontaktować się z innymi.

Początkowo jest to zabawa, która jest dla formą pracy dla dziecka. W ramach tych zabaw - w sklep, lekarza czy ogrodnika, dziecko przejawia już pierwsze zainteresowania określonymi czynnościami, zadaniami. To może być załążek preferencji zawodowych w życiu dorosłych. Chociaż kto z nas nie chciał zostać w wieku przedszkolnym strażakiem, policjantem albo pielęgniarką?!

Nie oznacza to, że w wieku dorosłym będziemy pracować dokładnie w tych zawodach, jednak może jakieś elementy środowiska naszej pracy, bądź naszych preferencji będą odnosić się do tych pierwszych zabaw? Przykładowo, ktoś, kto w dzieciństwie chciał zostać policjantem dzisiaj może chcieć studiować prawo i zostać prokuratorem. Przedszkolna pielęgniarka dzisiaj może zamienić się w psychoterapeutę, a ogrodnik w architekta zieleni miejskiej...

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „QUO VADIS? Narzędzie oraz pakiet materiałów metodycznych do diagnozy predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień przedsiębiorczych uczniów/słuchaczy”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zadanie 1. (15 minut) „KIEDY ZNÓW BĘDĘ DZIECKIEM...”

KROK 1: Poproszenie o dobranie się Uczestników w pary lub 3-4-osobowe grupki.

KROK 2: Przekazanie poniżej instrukcji

Proszę, abyście na chwilę spróbowali się cofnąć waszą pamięcią do okresu przedszkolnego i wczesnoszkolnego.

Czy pamiętacie, kim wówczas chcieliście zostać?

W co bawiliście się przede wszystkim?

Jakie zabawy wam odpowiadały najbardziej?

Kiedy już sobie przypomnicie, postarajcie się opowiedzieć o tym swojemu koledze, koleżance.

Na wykonanie tego zadania jest przeznaczonych 10 minut.

Po przeprowadzeniu ćwiczenia Prowadzący może zadać wszystkim Uczestnikom następujące pytania:

- 1. Kto z was marzył o zostaniu policjantem/ pielęgniarką/ ogrodnikiem?*
- 2. Jakie inne zawody was fascynowały? Dlaczego?*

Zadanie 2. (15 minut) „PRZEZ TRUDY DO GWIAZD”

KROK 1: Wprowadzenie przez Prowadzącego do dalszej części warsztatów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „QUO VADIS? Narzędzie oraz pakiet materiałów metodycznych do diagnozy predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień przedsiębiorczych uczniów/słuchaczy”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Prowadzący może powiedzieć:

W wielu przypadkach sławnych osób możemy zauważyć, że na rozwój ich kariery zawodowej rzutowało dzieciństwo. Nie zawsze było ono tak „różowe” jak ich sukces w życiu dorosłym. Często musieli oni pokonywać wiele barier, trudności, które jednak nauczyły ich czegoś – niekiedy uodporniły na porażki i niepowodzenia, to znów, wzbogaciły o repertuar zachowań, które nie pojawiłyby się, gdyby nie te ciężkie doświadczenia.

KROK 2: Przekazanie przez Prowadzącego poniższej instrukcji:

Teraz rozdám wam opisy biograficzne dwóch sławnych osób (opisy mogą być również wyświetlane z rzutnika).

Przeczytajcie je i przeanalizujcie, mając na uwadze następujące kwestie:

Jakie trudności napotkały te osoby na wczesnym etapie swojego życia?

*Czy te trudności mogły pomóc rozwinąć tym osobom jakieś szczególne cechy, zachowania?
Jakie konkretnie cechy i zachowania?*

Na wykonanie tego zadania jest przeznaczonych 10 minut.

Przedstawiane życiorysy można również przedstawić bez ujawniania nazwisk tych osób.

Wówczas można poprosić Uczestników, aby odgadli, do kogo te życiorysy należą.

Poniżej znajdują się opisy sylwetek dwóch sławnych osób: Walta Disney’a² oraz Matki Teresy³.

² Opracowane na podstawie źródła: <http://historia.focus.pl/swiat/walt-disney-nieszczesliwy-milioner-485> (dostęp na dzień 28 listopada, 2014 r.).

³ Przygotowane na podstawie materiałów zebranych przez Iwonę Kuzienko; strona internetowa: <http://adonai.pl/ludzie/?id=117> (dostęp na dzień 02 grudnia 2014).

ŻYCIORYSI (1910 - 1997)

Urodziła się 26 sierpnia 1910 r. w serbskim mieście Skopje (obecnie stolica Macedonii), jako Ganxhe - Agnieszka Bojaxhiu - trzecie, najmłodsze dziecko Albańczyków Kole i Drane Bojaxhiu.

Ojciec był kupcem i przedsiębiorcą budowlanym. Podróżował w interesach po całej Europie. Działał również na płaszczyźnie politycznej na rzecz niepodległej Albanii. Z przekazów wynika, że był towarzyski a jego dom zawsze tętnił życiem. Zapraszał do siebie zarówno biskupów, jak i miejscowych biedaków. Bardzo interesował się wychowaniem i kształceniem swoich dzieci. Zmarł w 1919 r. w wieku 45 lat. Agnieszka miała wtedy 9 lat. Matka Drane miała w domu bardzo tradycyjną rolę kobiety, gotowała, cerowała, zajmowała się dziećmi ale także pomagała biednym:

"Modlitwa stanowiła integralną część ich życia rodzinnego. Codziennie wieczorem zbierali się na wspólną modlitwę, a regularne odwiedzanie miejscowego kościoła było dla nich ogromnym duchowym oparciem".

Agnieszka uczyła się w szkole przyklasztornej, później w szkole państwowej. Umiała grać na mandolinie i była ogólnie muzykalna - śpiewała z siostrą w chórze parafialnym przy kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa. Już od najmłodszych lat widać było, że jest świetną organizatorką, przygotowywała liczne akcje, edukowała też innych. W dzieciństwie marzyła o karierze literackiej lub muzycznej. Należy jednak wspomnieć, że była dość chorowita i miała słabe płuca.

Kiedy w 1928 r. opuściła dom rodzinny, nigdy już potem nie zobaczyła się z mamą i siostrą, które zamieszkały w Tiranie odciętej po wojnie od wolnego świata przez komunistyczny reżim. Bardzo tęskniła za rodziną i pragnęła odwiedzić rodzinę w Albanii, ale dano jej do zrozumienia, że jeśli tam przyjedzie, to już nie wyjedzie. W 1972 r. otrzymała w Kalkucie wiadomość o śmierci mamy. Siostra żyła rok dłużej, brat zmarł we Włoszech w 1981 r. We wczesnym wieku odczuła powołanie do pracy misjonarskiej:

"Byłam jeszcze mała, miałam dwanaście lat, gdy po raz pierwszy zapragnęłam całkowicie należeć do Boga". W 1928 r. złożyła prośbę o przyjęcie do Zgromadzenia Sióstr Loretanek. Zakon z siedzibą w Irlandii zajmował się kształceniem personelu dla szkół elementarnych w Indiach. W 1928 roku wstąpiła do postulatu i przybrała imię: Maria Teresa od Dzieciątka Jezus - na cześć małej Teresy z Lisieux, wskazującej drogę do świętości przez wierność w małych sprawach.

ŻYCIORYS II (1901 - 1966)

Jest uosobieniem amerykańskiego sukcesu. Dokładnie nie wiadomo, kiedy się urodził. Według pewnych danych przyszedł na świat 5 grudnia 1901 roku w Chicago. Ojciec Elias był pochodzenia irlandzkiego, matka Florence Call zaś - niemieckiego.

Jego ojciec, można powiedzieć, że był nieudacznikiem, który przysparzał rodzinie długów, z drugiej strony bardzo surowo wychowywał swoich synów. Zmuszał ich od dzieciństwa do ciężkiej pracy i często wymierzał im karę w postaci chłosty. Jako chłopiec wstawał o trzeciej rano i roznosił gazety, pomagając w ten sposób rodzinie żyjącej na skraju ubóstwa. Zawsze jednak w najtrudniejszych chwilach mógł liczyć na brata - Roy'a, który zawsze wspierał go i pocieszał.

Kiedy miał 17 lat chciał wstąpić do wojska, wówczas okazało się, że nie ma jego metryki urodzenia. Kiedy się odnalazła, można było z niej wyczytać, że urodził się rok wcześniej, niż zawsze mu o tym mówiono. Wówczas wyobrażał sobie, że ten okrutny człowiek, jego ojciec, nie jest jego prawdziwym ojcem, ponieważ, gdyby nim był, prawdopodobnie nie traktowałby go w ten sposób, jak traktował, tylko kochał jak syna. Marzył o tym, aby okazało się, że jego ojcem jest emerytowany doktor Sherwood z Marceline w Missouri, który zapłacił mu pierwszego dolara za rysunek swego ulubionego konia Ruperta, albo wuj Walter Pfeiffer z Kansas City, którego uwielbiał, podobnie jak jego ciepłą żonę. Kiedy matka próbowała mu wytłumaczyć, że to tylko urzędowa pomyłka nie chciał w to uwierzyć. Rozszyfrowanie zagadki swojego pochodzenia zawładnęło nim na następnych ładnych lat. Dopiero w 35-urodziny dowiedział się od John'a Edgara Hoover'a, dyrektora FBI, że jego matką była prawdopodobnie Katalonka.

„Jeśli możesz coś wymarzyć, możesz to zrobić” - jedno z jego mott.

Jego pierwszą produkcją filmową były odcinki opowiadające o przygodach Alicji, którą wraz z firmą Ub Iwerks stworzył... w garażu swego wuja. Był zmuszony do pracy w takich warunkach, ponieważ żadne studio filmowe nie chciało zatrudniać już animatorów i niedoświadczonych reżyserów. Co prawda publiczność polubiła Alicję, jednak sławę zapewniła mu seria odcinków "Szczęśliwego Królika Oswalda".

W 1928 roku w kinach pojawiła się pierwsza w historii kreskówka dźwiękowa jego autorstwa - "Parowiec Willie".

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „QUO VADIS? Narzędzie oraz pakiet materiałów metodycznych do diagnozy predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień przedsiębiorczych uczniów/słuchaczy”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Pytania ewaluacyjne, co każdy powinien wynieść z warsztatu (5 minut)

Pytania ewaluacyjne można zadać bezpośrednio jeszcze podczas trwania warsztatów, aby stały się podstawą do dyskusji zamykającej spotkanie, bądź przekazać na kartce, do indywidualnego wypełnienia przez każdego z Uczestników.

Czy podczas warsztatów dowiedziałas się/ dowiedziałeś się czegoś nowego?

TAK

NIE

Jeśli tak, to co najbardziej utkwiło Ci w pamięci?

.....
.....

Czy bariery i trudności w życiu mogą stać się źródłem sukcesu?

TAK

NIE

Wymień przynajmniej 3 przykłady barier i trudności, z jakimi borykają się ludzie w rozwoju kariery zawodowej:

-
-
-